

בכורות פרק ו על אלו מומין דף מ

עצם תחתונה עודפת הוא מום בבהמה אבל אם יש רק בשר עודף אינו מום בבהמה אלא באדם.

אם יש בצד אחד שתי אוזניים, אם הסחוס של שניהם מחוברת נחשב למום אבל אם הסחוס אינו מחובר אינו מום, ר' חנינא בן גמליאל אומר שזנב של גדי בדרך כלל יותר רחב מהעובי שלו ולכן אם הוא עגול ודומה לחזיר נחשב למום, וכן זנב טלה שיש בו פחות מג' חוליות או זנב גדי שיש בו פחות מב' חוליות. בברייתא כתוב שאם פיו או כפות רגליו צרות משום שגם העצם וגם הבשר צרים אינו מום אבל אם הבשר רחב והעצם צר כגון שפותח את השפתיים ונראה הפה סגור או שהבשר בכף הרגל יוצא מהעצם נחשב למום.

בתורה כתוב ש'יבלת' היא מום והכוונה לכל מקום בגוף אם יש ביבלת עצם, ר' חנינא בן אנטיגנוס הוסיף כמה מומים ואחד מהם מי שיש לו יבלת ללא עצם בחלק השחור שבעין נחשב למום אבל בשאר הגוף לא נחשב למום כלל, ובחלק הלבן של העין אם אין בה שיער לא נחשב למום ואם יש בה שיער נחשב מגונה ולא קרב למזבח ולא נחשב למום לשחוט בכור, עוד הוסיף רחב"א שנחסרה העצם שבידו או ברגלו בצורה ניכרת, נשברה עצם הלסת שהשיניים קבועות בה והוא ניכר, אוזן אחת גדולה ואחת קטנה בצורה שניכרת בראיה בלי מדידה וכן עין אחת גדולה ועין אחת קטנה. ר' יהודה אמר גם אם אחת מביציו גדולה כפול מהשנייה נחשב למום ולא הודו לו חכמים ואמרו שאפילו אם השניה קטנה כפול אינו מום.

המשנה ממשיכה למנות פסולים בבהמות, יש לו שתי ביצים בכיס אחד או שני כיסים וביצה אחת הרי זה מום, ר' ישמעאל אומר שאם יש לו שני כיסים בוודאי יש לו שתי ביצים ואינו בעל מום, ר' עקיבא אמר שמושיבו על עכוזו וממעך אם יש בפנים ביצה נוספת סופה לצאת, מעשה בכפר פירון שמומחה מיעך ולא מצא ביצה נוספת ושחטו את הבכור ומצאו ביצה דבוקה בכסלים והתיר ר"ע את הבהמה באכילה, אבל ר' יוחנן בן נורי אסר. יש לו יד יתרה או חסרה ובסך הכללי ה' או ג' רגלים נחשב לבעל מום, אבל אם יש לו רגל אחורית יתרה או חסרה נחשב לטריפה ואסור באכילה, שרגליו קלוטות כשל חמור והסביר ר"פ שאם פרסותיו עגולות כחמור למרות שהן שסועות נחשב לבעל מום, שחול שנשמטה עצם הירך ממקומה, כסול שירך אחת גבוהה מעל הכסלים ומחוברת לגב, בברייתא נוסף שרוע שאחת מרגליו גדולה מחברתה.

נשבר עצם ידו או רגלו למרות שאינו ניכר נחשב למום משום שניכר בהליכה. בכל אלו המומים מנה אילא שהיה מומחה והודו לו החכמים שביבנה, והוסיף עוד ג' פסולים שלא הודו לו אבל בי"ד שאחריהם הודו לו והם: א. גלגל עינו עגול כשל אדם היות ובדרך כלל גלגל העין כולו עגול רק אצל בני אדם ולא אצל בהמות ב. פיו דומה כשל חזיר והסביר ר"פ שאם שפתו העליונה עודפת על התחתונה כחזיר נחשב למום למרות שפיו אינו עגול כחזיר ג. ניטל רוב החלק המדבר בלשון שהוא החלק שאינו מחובר לתחתית הפה, בברייתא מובא שרק אם ניטל רוב מכל הלשון נחשב למום. מעשה שהלחי התחתון היה עודף על העליון ושאל רשב"ג את החכמים ואמרו לו שהוא מום, והסביר ר"פ שרק אם יש